NANANIPPON
THE JAPAN FOUNDATION,
BANGKOK

นานา นิปปอน

ISSUE
114
NOV 2023 _
FEB 2024
FREE COPY

“JUGGLE & HIDE”
LIVE PERFORMANCE
ของสรรพสิ่ง ที่เติบโตในไทย
และจะไปเบ่งบานที่ญี่ปุ่น

ติดตามโครงการสร้างสรรค์
และข่าวสารความเป็นไป
ในช่วงที่ผ่านมาของ JFBKK

รู้จักญี่ปุ่นให้มากกว่าเดิม
ผ่านมุมปาฐะพื้นบ้าน
“มินโย” (MINYO)

Juggle & Hide

Live Performance ของสรรพสิ่ง ที่เติบโตในไทยและจะไปเบ่งบานที่ญี่ปุ่น

ณ หอศิลปกรุงเทพฯ

ในห้องออดิทอเรี่ยมชั้น 4 ระหว่างทางลาดยาวสู่พื้นที่จัดแสดงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน หากตั้งใจฟังจะได้ยินเสียงเข็มนาฬิกาติ๊กต็อกสื่อสารกันเป็นจังหวะ บนโต๊ะเตี้ยต่างเวทีมีสรรพสิ่งวุ่นวายน่าทึ่งวางรอไว้ แผ่นพับเขียวส้มที่หยิบติดมือมาจากข้างหน้าเล่าเรื่องราวอัศจรรย์ลึกซึ้งบ้างแล้ว แต่เทียบไม่ได้กับเรื่องราวที่ **วิชย อาทมาท**—ผู้กำกับ และ **ยูยะ ทซึกะฮาระ**—ดรามาเติร์ก คุยให้ฟัง จากนั้นถึงรู้ว่าโปรเจกต์กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน **‘Juggle & Hide’** ลึกลงไปกว่าผิว วิชยหลบเลี่ยงท้าทายเผด็จการผ่านสัญญะของสารสาระ ซึ่งเชื่อมโยงกับเหตุการณ์ทางการเมืองในประวัติศาสตร์ไทย ขณะเดียวกันก็ไม่ลืมที่จะสำรวจตรวจสอบความเป็นประพันธกรของตนในฐานะผู้กำกับ ซึ่งมีอำนาจเต็มและมักยักย้ายถ่ายโอนความหมายของสรรพสิ่งบนเวที การแสดงนี้จึงไม่ต่างจากคำขอโทษ คำขอบคุณ และโอกาสให้สิ่งของเหล่านั้นเปล่งเสียงออกมา

โปรเจกต์นี้ ไม่เหมือน Live Performance อื่น ๆ เพราะวิชยและทีมงาน For What Theatre และ Duck Unit ร่วมกันเปิดเปลือยกระบวนการทำงานส่วนมากให้ได้รับชมและถกถาม ก่อนจะไปแสดงสดครั้งแรกในเทศกาล Kyoto Experiment ที่ญี่ปุ่น

บทสนทนาสั้นกระชับนี้ แน่นอนว่ากักเก็บเนื้อหารุ่มรวยของการแสดงไว้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยก็เป็นหลักฐานลายลักษณ์อักษรที่บันทึกเสียงเรียกร้องของสรรพสิ่งเหล่านั้นเอาไว้

◆ Juggle & Hide เริ่มต้นจากอะไร

วิชย: โปรเจกต์นี้เริ่มต้นจากการที่ต้องไปบรรยายตอนไปโครงการศิลปินในพำนักที่ต่างประเทศ เกี่ยวกับกระบวนการทำงานของตัวเอง ผมรู้สึกว่าการพูดถึงงานของตัวเองที่ต่างประเทศกับในประเทศไม่เหมือนกันเลย ทั้ง ๆ ที่พูดเรื่องเดียวกัน วิธีการเล่าเรื่องและให้ข้อมูลก็ต่างกัน ผมเลยอยากหาพื้นที่ตรงกลางเอาไว้พูดถึงผลงานตัวเองให้ได้เหมือนกันทุกที่ ทั้งในแง่ที่มาและประวัติศาสตร์เบื้องหลังผลงาน

อีกอย่างคือในบริบทบ้านเราเนี่ย เราเลือกพูดบางอย่างและไม่พูดบางอย่าง เพราะเรามีเสรีภาพในการแสดงออกที่จำกัด ในขณะที่เวลาเราพูดกับต่างชาติที่ไม่เข้าใจบริบทใด ๆ ผมมักพูดแบบตรงไปตรงมาให้พวกเขาเข้าใจ ผมเลยพยายามหาตรงกลางนั้น

◆ หมายความว่า Live Performance นี้เป็นพื้นที่ตรงกลางของงานคุณใช่ไหม

วิชย: ใช่ครับ อย่างน้อย ๆ ก็ผ่านงานชิ้นนี้ มันมีการเดินทางของมันอยู่ จากจุดเริ่มต้นจุดนั้นมาสู่การพยายามตั้งคำถามกับตัวเองในฐานะผู้กำกับ ที่เหมือนเป็นผู้มีอำนาจในพื้นที่ของการแสดง จะให้อะไรอยู่หรือไม่อยู่ในโชว์ เพื่อจุดประสงค์บางอย่าง ผมเลยสนใจการสร้างและให้ความหมาย การแทนค่า Encode/Decode และตั้งคำถามกับตัวเองว่าทำไมทำแบบนี้

◆ ทำไมคุณกับคุณยูยะถึงมาร่วมงานกันได้

วิชย: จริง ๆ เราเจอกันที่กรุงเทพฯ เมื่อปี 2019 ตั้งแต่ผลงานเรื่องปรารถนา (ปรารถนา : ภาพเหมือนการเข้าสิง) ละครเวทีที่เจแปนฟาวน์เดชั่น เอเชียเซ็นเตอร์เป็นผู้ดูแลคุณยูยะมาเข้าร่วมทีหลังในฐานะคนออกแบบฉาก (ซีโนกราฟเฟอร์ผู้ออกแบบการจัดวางพื้นที่) ส่วนผมทำงานเป็นผู้ช่วยฯ ของผู้กำกับโทชิกิ โอกาดะมาตั้งแต่แรก เลยได้มีโอกาสรู้จักกัน

◆ แล้วคุณยูยะทำอะไรในโปรเจกต์นี้

ยูยะ: โปรเจกต์นี้เป็นโปรเจกต์แรกของผมในฐานะดรามาเติร์ก ผมก็ยังหาคำตอบอยู่ว่าจะมีส่วนร่วมกับโปรเจกต์นี้ในตำแหน่งนี้ยังไง (ยิ้ม) สิ่งที่ผมทำตอนนี้คือพยายามสังเกตงานส่วนต่าง ๆ ในเลเยอร์ต่าง ๆ และแชร์ความหมายที่ซ่อนอยู่ในงานนี้กับทุกคน ผมพยายามจะคิดว่าคนญี่ปุ่นดูแล้วจะได้รับอะไร เพราะโปรเจกต์นี้พูดถึงการเมืองไทย ชีวิต และความคิดของศิลปินคนหนึ่งที่อาศัยอยู่ที่นี่ ซึ่งจะถูกนำไปแสดงรอบแรกที่ญี่ปุ่น

โปรเจกต์นี้มีชื่อเต็ม ๆ ว่า Juggle & Hide (Seven Whatchamacallits in Search of a Director) 7 สิ่งที่ว่ามีอะไรบ้าง แล้วทำไมต้องเป็น 7 อย่างนี้

วิชย: อย่างแรกคือ 'วันที่' ซึ่งมีความหมายในประวัติศาสตร์การเมืองไทย/ 'เพลง' ในฐานะป็อปคัลเจอร์/ แล้วก็ของที่ปรากฏให้เห็นบ่อย ๆ อย่าง 'กรอบรูป' 'ต้นไม้' 'ของเล่น' 'อาหาร' แล้วก็ 'พัดลม' ครับ

ของพวกนี้เป็นของที่เห็นกันได้บ่อย ๆ อย่างกรอบรูปนี่ก็มีทั่วไปตามบ้าน ตามที่สาธารณะหลายแห่ง แต่พอมาอยู่บนเวที ของหลายอย่างก็มีความหมายเปลี่ยนไปเป็นอีกอย่าง อะไรก็ตามที่มาอยู่ในพื้นที่การแสดง ผมตั้งใจเลือกมาใส่ เพราะพื้นที่ตรงนี้เป็นพื้นที่เปล่า

โปรเจกต์นี้ให้สิ่งของเล่าเรื่องด้วยวิธีการแบบไหน

วิชย: ใช้การบรรยายเป็นหลักครับ ผมเล่าประวัติผลงานตัวเองขนานไปกับประวัติศาสตร์การเมืองไทยอยู่แล้ว การพูดถึงประวัติผลงาน ประวัติศาสตร์บ้านเมือง และการจัดวางข้าวของที่มาจากผลงานแต่ละครั้ง มันก็เกิดความหมายบางอย่างขึ้นเอง

ทำไมเลือกที่จะเปิดกระบวนการสร้างสรรค์ให้ดูก่อนแสดงจริง

วิชย: งานนี้เป็นโปรเจกต์ยาว พอตกลงกันว่าจะรับการสนับสนุนจาก Kyoto Experiment ผมก็ไปดูงานที่เกียวโตและพูดคุยกับคุณยูยะ ซึ่งเป็นดรามาเติร์กของโปรเจกต์นี้ ผมได้บรรยายที่นั่นด้วย เลยเอาพรีเซนเทชันที่ทำไว้มาบรรยายที่ไทย อยากรู้ว่าสิ่งที่เล่าให้ชาวต่างชาติฟังพอมาเล่าให้คนไทยฟังแล้วจะเป็นยังไง พอได้ร่วมงานกับ BACC (หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร) ก็ตกลงกันว่าจะเปิดกระบวนการสร้างสรรค์ให้ผู้ชมกลุ่มต่าง ๆ เข้าชม ผมว่าการเปิดกระบวนการตามลำดับขั้นน่าจะเป็นเรื่องที่ดี

◆ จุดเด่นของเทศกาล Kyoto Experiment ที่กำลังจะนำผลงานไปแสดงคืออะไร

ยูยะ: เทศกาลนี้มีมาตั้งแต่ปี 2010 สำหรับผมแค่ไม่ได้จัดที่เมืองหลวงอย่างโตเกียวก็นับเป็นจุดเด่นได้แล้ว อีกอย่างเทศกาลนี้ก็ไม่ได้มีเฉพาะศิลปินญี่ปุ่น เราพยายามนำเสนอศิลปินทั่วโลกที่ทำงานแนวทดลอง ในการจัดแสดงงานทดลอง เราพยายามจะพูดถึงแนวความคิดที่ใหม่มาก ๆ ที่สังคมยังไม่ค่อยให้คุณค่าเท่าที่ควร แต่เราคิดว่ามีความเป็นไปได้

ตั้งแต่ไดเรกเตอร์ทั้งสามคนรวมถึงตัวผมมารับหน้าที่นี้ในปี 2020 เราพยายามทำงานร่วมกับศิลปินจากอาเซียนกับเอเชียตะวันออก และสร้างบทสนทนาในระดับกว้างขึ้น

วิชย: เทศกาลน่าตื่นเต้นเพราะกล้าที่จะสนับสนุนผลงานที่แม้แต่คนทำก็ยังไม่รู้ว่าจะออกมาหน้าตายังไง (หัวเราะ)

◆ ทำไมเลือกสื่อสารผ่าน Live Performance

วิชย: เพราะงานที่ผ่าน ๆ มาเป็นเธียเตอร์ เป็นคนทำงานเธียเตอร์มาต่อเนื่อง ก็เลยอยากเล่าประสบการณ์ทำงานเธียเตอร์ในเธียเตอร์

◆ เสน่ห์ของ Live Performance คืออะไร

ยูยะ: จริง ๆ Live Performance มีหลายสายแตกออกไปอย่างงานเธียเตอร์ แดนซ์ ละครเวทีเชิงทดลองต่าง ๆ

ผมว่าเสน่ห์อย่างแรกคือการที่ทุกคนมารวมตัวอยู่ในพื้นที่เดียวกัน ทั้งศิลปินและผู้ชม เสน่ห์อีกอย่างคือได้ลองท้าทายในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งคนทำงานไม่รู้หรอกว่าผลลัพธ์จะออกมาเป็นยังไง การแสดงสดสร้างมันขึ้นมาพร้อม ๆ กับคนดู

วิชย: คุณยูยะตอบไปหมดแล้ว (ยิ้ม) เห็นด้วยครับว่ามันเป็นการอยู่ร่วมกันระหว่างผลงานและผู้ชม มันเกิดขึ้นที่นี่แล้วก็จบลงไปในแต่ละวัน เราสามารถประสบความสำเร็จกับบางอย่างวันนี้ และล้มเหลวกับบางอย่างในวันพรุ่งนี้ได้เหมือนกัน (หัวเราะ) ความสดนี่ล่ะครับคือเสน่ห์

◆ แล้วผู้ชมส่งพลังให้ศิลปินอย่างไรบ้าง

วิชย: แค่อยู่ร่วมกันก็ส่งพลังให้กันอยู่แล้ว ผมนั่งคุยกับคุณอยู่ก็รับรู้ถึงทุกคนในนี้ได้ แค่แชร์อากาศกันก็ส่งพลังงานถึงกันแล้ว

ยูยะ: เหมือนกับที่คุณวิชยพูด แค่อยู่ที่เดียวกันก็ส่งพลังงานถึงกันแล้ว ข้าวของ (ในพื้นที่การแสดง) ที่เคลื่อนไหวไปมาไม่ได้เคลื่อนที่ได้เหมือนกันทุกครั้ง แต่ละรอบก็จะเกิดบางอย่างขึ้นในบางจังหวะ มีเสียงและเคลื่อนที่แปลก ๆ มีรีแอ็กชันบางอย่างระหว่างกัน ซึ่งก็นับเป็นอีกโมเมนต์หนึ่ง หรือต่อให้ผู้ชมจะไม่แสดงออกอะไร แต่แค่พวกเขารู้สึกหรือคิดอะไรบางอย่าง ผมเชื่อว่าก็ส่งพลังงานมาถึงตัวผลงานแล้ว

◆ ความท้าทายของ ‘การแสดงไร้คน’ (Non-human performance) คืออะไร

วิชย: ปกติการแสดงจะวางโฟกัสไว้ที่คนซึ่งเป็นนักแสดงอะไรก็แล้วแต่จะวนอยู่รอบ ๆ คน แต่พอย้ายโฟกัสไปที่สิ่งของ ไม่ใช่ว่าเอาคนออกไปหมดนะครับ แต่เรากลับต้องพึ่งคนมากกว่าเดิม แค่ไม่ได้พึ่งนักแสดงเฉย ๆ เราทำงานกับองค์ประกอบอื่น ๆ เยอะขึ้นมาก เหมือนเป็นการย้ายอำนาจจากเราไปไว้ที่คนอื่น

◆ ชาวต่างชาติที่ไม่รู้จักประวัติศาสตร์การเมืองไทยตอบรับอย่างไรบ้าง

วิชย: เสียงตอบรับหลากหลายครับผม ส่วนใหญ่จะอยากรู้เพิ่ม งานที่ไม่ได้พูดตรง ๆ ก็แบบนี้ล่ะครับ กระตุ้นให้ผู้ชมอยากรู้ พวกเขาสนใจว่าบริบทแบบไหนที่ทำให้เกิดงานแบบนี้ขึ้นมา แต่นี่ก็ไม่ใช่ข้ออ้างที่จะเซนเซอร์ตัวเอง (Self-censorship) ไปเรื่อย ๆ นะครับ การแสดงออกด้วยสัญญะควรเป็นทางเลือก

ยุยะ: การเล่าเรื่องและแสดงออกด้วยสัญญะ หรือ Encoding แบบนี้ มีน้อยลงเรื่อย ๆ ในยุโรป ผมรู้สึกว่าเป็นเรื่องที่หายาก ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ชมสนใจก็ได้

> Live Performance
> คือการอยู่ร่วมกัน
> ระหว่างผลงานและผู้ชม
> มันเกิดขึ้นที่นี่ แล้วก็จบลงไป
> ในแต่ละวัน เราสามารถ
> ประสบความสำเร็จ
> กับบางอย่างวันนี้
> และล้มเหลวกับบางอย่าง
> ในวันพรุ่งนี้ได้เหมือนกัน
> ความสดนี่ล่ะครับคือเสน่ห์

◆ คุณจัดการกับเรื่องไทย ๆ ทั้งในแง่บริบทต่าง ๆ และวิธีการทำงานร่วมกับคนไทยอย่างไร

ยุยะ: ผมทำงานกับศิลปินหลายประเทศ ไม่รู้สึกว่าต้องทำความเข้าใจหรือหลอมรวมทุกอย่างเข้าด้วยกัน ไม่ได้มองว่าจุดไหนคือความเป็นไทยหรือจุดไหนเป็นบริบทแบบไทย ๆ ผมมองบริบทที่เจ้าของผลงานสร้างขึ้นเป็นสำคัญ ไม่ได้พยายามเข้าใจทุกอย่าง

มีศิลปินมากมายที่มาจากหลายประเทศ แต่ผมไม่คิดว่าศิลปินจำเป็นต้องเน้น 'ความเป็น...' ของประเทศนั้นออกมา ผมคิดว่าสิ่งสำคัญที่สุด คือคุณวิชยได้สร้างงานอย่างที่เขาเห็นว่าเข้ากับสิ่งแวดล้อมของเมืองที่เขาอาศัยอยู่มากกว่าจะไปคิดถึงว่าส่วนไหนมี 'ความเป็นไทย' อยู่แล้วจะสร้างขึ้นมาอย่างไร

อีกอย่าง ซึ่งเหมือนกับศิลปินในทุกประเทศ เอกลักษณ์ของพื้นที่ที่เห็นได้ชัด ๆ มักขายได้ง่าย แต่ผมกลับรู้สึกว่าตัวผลงานที่ไม่ต้องพึ่งพาเอกลักษณ์ดังกล่าวทำให้ผู้ชมได้ใช้ความคิดมากกว่า

◆ คิดว่าโปรเจกต์นี้จะพัฒนาไปแค่ไหนตอนที่แสดงจริงครั้งแรก

ยุยะ: ผมว่าถ้าไม่เป็นไปตามที่คิดจะน่าสนใจกว่ามาก

วิชย: ตอบได้แค่ถึงวันนี้ครับ (หัวเราะ) ผมขอไม่เดาแล้วกัน รู้สึกว่าตั้งแต่วันแรกจนถึงวันนี้ มันผ่านการเดินทางและเปลี่ยนแปลงรูปแบบวิธีการมาหลากหลาย ผมเองก็ยังไม่รู้ว่าจะเป็นยังไงต่อไป

ขอขอบคุณสถานที่สัมภาษณ์และถ่ายภาพ
หอศิลปวัฒนธรรมแห่งกรุงเทพมหานคร

01 การบรรยายพิเศษ “โอบากุ เซน: วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาช่วงปลายราชวงศ์หมิงในยุคเอโดะของญี่ปุ่น” โดย ดร.จอห์น จอห์นสตัน

14 Sep 2023

Location : สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์

ชวนสำรวจประวัติศาสตร์น่าสนใจและมรดกด้านศิลปะทางพุทธศาสนาผ่านการบรรยายพิเศษ **“โอบากุ เซน: วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาช่วงปลายราชวงศ์หมิงในยุคเอโดะของญี่ปุ่น”** โดย ดร.จอห์น จอห์นสตัน นักประวัติศาสตร์ศิลปะด้านพุทธศิลป์และเครื่องเซรามิก

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม คลิก

02 “Parallel Normalities (วันธรรมดาคู่ขนาน): Whispering Blue–ได้ยินเสียงเธอจากเบาะหลังรถสีฟ้า”

17-23 Jul 2023

Location : อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ติดตามการจัดแสดงผลงานสร้างสรรค์ ตามรอยชีวิตประจำวันของนัทธมน เปรมสำราญ และนัตสึกิ อิชิกามิ ใน **“Parallel Normalities (วันธรรมดาคู่ขนาน): Whispering Blue–ได้ยินเสียงเธอจากเบาะหลังรถสีฟ้า”** ที่นำทางผู้ชมไปค้นพบความพิเศษของวันธรรมดาอีกครั้งผ่านสถานที่ต่าง ๆ รอบอำเภอด่านซ้าย

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม คลิก

03 นิทรรศการสัญจร “ยากิชิเมะ–ปั้นดิน เปลี่ยนโลก”

5 Aug-26 Sep 2023

7 Oct-26 Nov 2023

Location : 5 Aug-26 Sep 2023
หอศิลป์ร่วมสมัยราชดำเนิน กรุงเทพฯ

7 Oct-26 Nov 2023
หอศิลป์คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สะท้อนความหลากหลายของวัฒนธรรมญี่ปุ่นและความคิดสร้างสรรค์ที่ก้าวผ่านขีดจำกัดของกาลเวลา ในนิทรรศการสัญจร **“ยากิชิเมะ–ปั้นดิน เปลี่ยนโลก”** โดยมีคุณมิเอโกะ อิวาอิ จากพิพิธภัณฑ์พานาโซนิค ชิโอโดเมะ มาบอกเล่าเทคนิคการผลิตเครื่องปั้นดินเผาแบบดั้งเดิมของญี่ปุ่นอย่างยากิชิเมะให้ได้ชมกัน

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม คลิก

04 เทศกาลภาพยนตร์แอนิเมชัน Beyond Animation Festival 2023: Special Program by JFF

28 Sep-14 Oct 2023

Location : สมาคมฝรั่งเศส กรุงเทพฯ
SF Cinema เอ็มบีเค เซ็นเตอร์
SFX Cinema เมญ่า เชียงใหม่

Beyond Animation Festival

ดำดิ่งสู่การผสมผสานระหว่างแอนิเมชัน ศิลปะ และวัฒนธรรมจาก **เทศกาลภาพยนตร์แอนิเมชัน Beyond Animation Festival 2023: Special Program by JFF** ที่คัดสรรภาพยนตร์แอนิเมชันอันน่าตื่นตาตื่นใจ 3 เรื่อง ได้แก่ “Dozens of Norths” ซึ่งฉายครั้งแรกในประเทศไทยที่กรุงเทพฯ และเสวนาร่วมกับผู้กำกับยามามูระ โคจิ พร้อมรีรันภาพยนตร์เรื่อง “INU-OH” กับ “Poupelle of Chimney Town” ที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่

อ่านรายละเอียดเพิ่มเติม คลิก

มินโย คืออะไร?

日本民謡とは?

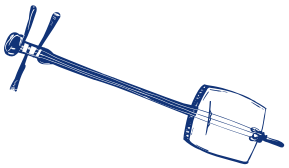

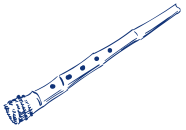

♫ มินโย (Minyo) คืออะไร?

ถึงจะมีแนวคิดหลากหลายเกี่ยวกับมินโย แต่โดยทั่วไปทุกคนต่างก็เห็นตรงกันว่าเป็นเพลงพื้นบ้านญี่ปุ่นที่อยู่คู่ชีวิตชาวญี่ปุ่นมาแต่ไหนแต่ไร และสืบทอดกันมาผ่านประเพณีมุขปาฐะ มินโยถือกำเนิดขึ้นเพื่อบอกเล่าความรู้สึกในชีวิตประจำวัน เพื่อขอให้พืชพันธุ์อุดมสมบูรณ์ ขอให้สุขภาพแข็งแรง และขอให้เป็นที่รัก

สำหรับมินโย นักร้องจะขับร้องลำพังหรือมีเครื่องดนตรี อย่างชามิเซ็ง ขลุ่ยชาคุฮาจิ และกลองไทโกะร่วมบรรเลงก็ได้เช่นกัน เนื่องจากขับร้องเรื่อยมาตั้งแต่สมัยที่เครื่องดนตรีหายาก มินโยหลายเพลงจึงขับร้องเคล้าไปกับการปรบมือเข้าจังหวะ

♫ มินโยประเภทต่าง ๆ

มินโยมีหลากหลายประเภท ทั้งที่เป็นเพลงขับร้องเวลาทำงาน เพลงเฉลิมฉลอง เพลงเทศกาล เพลงเต้นรำพื้นเมืองบงโอโดริ (Bon-Dance—การเต้นรำปลอบโยนดวงวิญญาณบรรพบุรุษผู้ล่วงลับ) เพลงรัก เพลงงานแต่ง และเพลงกล่อมนอน อย่าง "เพลงปลูกข้าว" "เพลงเก็บชา" และ "เพลงหมักเหล้าสาเก" ในภูมิภาคที่ทำเกษตรกรรมมาก / "เพลงคนตัดไม้" / "เพลงทอผ้า" และ "เพลงขุดเหมือง" ในภูมิภาคที่ภูเขาล้อมรอบ / "เพลงชาวประมง" ในภูมิภาคที่ทะเลล้อมรอบ และเพลงอื่น ๆ ที่ร้องเกี่ยวกับความรู้สึกผู้คนตามอุตสาหกรรมหลักของแต่ละภูมิภาค

♫ มินโยในฐานะการแสดงมุขปาฐะ

ส่วนมากมินโยจะไม่มีกระดาษเขียนโน้ต แต่จะสืบทอดผ่านการขับร้องปากต่อปาก เมื่อเวลาผ่านไป เนื้อเพลงถูกเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับแต่ละภูมิภาคและยุคสมัย ขณะที่จังหวะและทำนองก็เปลี่ยนไปเช่นกัน อย่าง "โซรัน-บุชิ" (Soran-bushi—เพลงพื้นบ้านของฮอกไกโด) ที่เดิมเป็นเพลงตกปลาเฮร์ริง แต่ตอนนี้ถูกแสดงผ่านทางโทรทัศน์และบนเวที ลักษณะของเพลงพื้นบ้านญี่ปุ่นคือ การที่เพลงต่าง ๆ จะเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและร้องต่อมากันเรื่อย ๆ แต่ยังคงสืบสานจิตวิญญาณของเพลงและการเต้นรำแบบดั้งเดิมเอาไว้

♫ ตัวอย่างเพลงมินโย

ต่อไปนี้เป็นลิสต์เพลงมินโยทั่วไปที่คุ้นเคยกันดีในญี่ปุ่น แต่ต้องไม่ลืมว่ามีหลายทฤษฎีที่กล่าวถึงต้นกำเนิดของมินโยแต่ละเพลง

Hanagasa-ondo (ฮานางาสะ-ออนโดะ) จากยามากาตะ

เชื่อกันว่ามีต้นกำเนิดช่วงปลายทศวรรษ 1800 และต้นทศวรรษ 1900 ตอนนั้นถูกร้องระหว่างมีโครงการด้านวิศวกรรมโยธา แต่ปัจจุบันเพลงนี้ได้เปลี่ยนเป็นเพลงบรรเลงทำนองสดใส

Yosakoi-bushi
(โยซาโคอิ-บุชิ) จากโคจิ

มีหลายทฤษฎีที่กล่าวว่าเพลงนี้ร้องโดยคนงานก่อสร้างขณะสร้างปราสาทเรียบเรียงใหม่จากเพลงยอดนิยมของญี่ปุ่นที่ชื่อว่า "เอชิมะ-บุชิ" หรือเป็นเพลงขับร้องของชาวประมงที่หาปลาทูน่าโบนิโตจากทางใต้ ซึ่งเป็นผู้นำไปเผยแพร่ที่โคจิ และใน "เทศกาลโยซาโคอิ" ซึ่งจัดขึ้นทุกปีในเมืองนั้น ผู้คนจะเต้นรำไปกับโยซาโคอิบุชิฉบับเรียบเรียงใหม่ด้วยนารุโกะ (Naruko—เครื่องดนตรีลักษณะคล้ายคาสทาเน็ตหรือกรับสเปน)

Kuroda-bushi
(คุโรดะ-บุชิ) จากฟุกุโอกะ

ว่ากันว่าเพลงนี้ขับร้องโดยนักรบแห่งตระกูลคุโรดะในฟุกุโอกะ และมีทำนองมาจากกางะขุ (Gagaku—ดนตรีในราชสำนักญี่ปุ่นโบราณ) เนื้อเพลงส่วนใหญ่เขียนโดยสมาชิกกลุ่มคุโรดะ แต่เดิมเป็นเพลงที่มีทำนองที่คึกคักและใช้เพียงการปรบมือเข้าจังหวะโดยไร้เครื่องดนตรีประกอบ

Kawachi-ondo
(คาวาจิ-ออนโดะ) จากโอซากะ

ลักษณะพิเศษข้อหนึ่งของเพลงนี้คือไม่มีกระดาษบันทึกโน้ตเพลง และเนื้อเพลงที่นักร้องต้องการร้องก็ถูกเรียบเรียงและเล่นตามดนตรีอย่างเป็นอิสระ ซึ่งในแต่ละเพลงก็จะแตกต่างกันอีกเล็กน้อยตามแต่ละภูมิภาค แต่กระนั้นทุกเพลงจะมีเพลงและการเต้นรำที่ยืดเยื้อและน่าหลงใหลผสานรสดิบเถื่อนไม่ต่างกัน

บทความนี้แปลและเรียบเรียง
จากต้นฉบับภาษาอังกฤษ ซึ่งสามารถอ่านได้ที่

https://japason.net/minyo/
https://nichimin.or.jp/commentary/

ที่ปรึกษา
โชงาเสะ มาริ, ณัฐชยาพร แสงคำ, เววิรี อิทธิอนันต์กุล

บรรณาธิการและออกแบบสร้างสรรค์โดย
KiNdConnext

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เจ้าของลิขสิทธิ์ 2566 ห้ามนำส่วนใดส่วนหนึ่งจากนิตยสารฉบับนี้ไปเผยแพร่ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ห้ามพิมพ์ซ้ำหรือเผยแพร่ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งหมดต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจแปนฟาวน์เดชั่นเท่านั้น

Copyright © 2023 The Japan Foundation, Bangkok. All Rights Reserved. No part of this publication may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopy, recording or any other information storage and retrieval system, without prior permission in writing from the publisher.

123 NIPPON

by blueciiel

大晦日には、こたつで
暖まりながら、家族でみかんを
食べます。

(ŌMISOKA NIWA KOTATSU DE ATATAMARINAGARA KAZOKU DE MIKAN WO TABEMASU)

MY FAMILY AND I EAT ORANGES WHILE WARMING OURSELVES UNDER KOTATSU TABLE ON NEW YEAR'S EVE.

大晦日
(ŌMISOKA)
NEW YEAR'S EVE

居間
(IMA)
LIVING ROOM

こたつ
(KOTATSU)
KOTATSU TABLE

暖かい
(ATATAKAI)
WARM

みかん
(MIKAN)
ORANGES

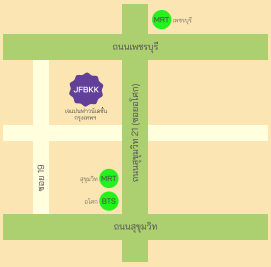

WHAT IS JFBKK?

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ เป็นองค์กรหลักของญี่ปุ่นที่จัดกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม ร่วมด้วย คอร์สเรียนภาษาญี่ปุ่น งานแสดงศิลปะและวัฒนธรรมของญี่ปุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เช่น การแสดงบนเวที งานแสดงนิทรรศการศิลปะ งานเทศกาลภาพยนตร์ การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับวัฒนธรรมและอื่น ๆ และการสนับสนุนทางด้านวิชาการ การศึกษาที่เกี่ยวกับประเทศญี่ปุ่น

JAPANFOUNDATION

เจแปนฟาวน์เดชั่น กรุงเทพฯ
ชั้น 10 อาคารเสริมมิตร ทาวเวอร์ 159 ถนนสุขุมวิท 21 กรุงเทพฯ 10110
0-2260-8560 ถึง 4
https://ba.jpf.go.jp/
@jfbangkok
@japanfoundation_bkk